

Kültürel Zekâ Üzerine Yazılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi

Bibliometric Analysis of Graduate Dissertations on Cultural Intelligence

Ceyhan MUTLU¹

Geliş Tarihi (Received): 21.03.2023

Kabul Tarihi (Accepted): 13.06.2023

Yayın Tarihi (Published): 31.07.2023

Öz: Bu araştırma kapsamında, 2022 ve daha önceki yıllar içerisinde, kültürel zekâ üzerine ulusal literatürde yayımlanan lisansüstü tezler ele alınmaktadır. Ele alınan bu tezleri, bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenerek, kültürel zekâ üzerine literatürde yaşanan gelişmelerin ortaya konulması amaçlanmaktadır. Bu araştırmanın verileri, 12 Ocak 2023 tarihinde, Ulusal Tez Merkezi'nde yer alan kültürel zekâ üzerine yazılmış 75 lisansüstü tez çalışmasından oluşmaktadır. Bibliyometrik analiz yönteminden yararlanarak, yapılan lisansüstü tez çalışmalarının yıllar içerisinde gösterdikleri değişimler, ilişki içerisinde olduğu kavramlar ve çalışmaların yapıldığı coğrafik bölgeler gibi çeşitli parametreler kapsamında, ilgili konu analiz edilmektedir. Kültürel zekâ üzerine ulusal literatürde yapılan lisansüstü tez çalışmalarının sayısında önemli derecede bir artışın yaşandığı tespit edilmiştir. Yıllar içerisinde yaşanan bu artışla birlikte, sadece çalışmaların sayısında değil, beraber ele alınan konuların çeşitliliğinde de bir artışın varlığı söz konusu olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Zekâ, Küreselleşme, Bibliyometrik Analiz, Lisansüstü Tezler

&

Abstract: Within the scope of the research, graduate dissertation which is published in the national literature on cultural intelligence in 2022 and previous years are addressed. It is aimed to reveal the developments in the literature on cultural intelligence by examining these dissertations with the bibliometric analysis method. The data of this research consists of 75 graduate dissertation studies on cultural intelligence in the National Thesis Center on January 12, 2023. Using the bibliometric analysis method, the relevant subject is analysed within the context of several characteristics such as changes in graduate dissertation studies over time, concepts with which they are associated, and geographical regions where the studies are conducted. It has been determined that there has been a significant increase in the number of graduate dissertation studies on cultural intelligence in the national literature. With this increase over the years, there is an increase not only in the number of studies, but also in the diversity of the subject adressed together.

Keywords: Cultural Intelligence, Globalization, Bibliometric Analysis, Graduate Dissertations

Atıf/Cite as: Mutlu, C. (2023). Kültürel Zekâ Üzerine Yazılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(2), 1146-1164. doi: 10.11616/asbi.1268458

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asbi/policy>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University, Since 2000 – Bolu

¹ Arş. Gör., Ceyhan Mutlu, İstanbul Aydın Üniversitesi, ceyhanmutlu@aydin.edu.tr.

1. Giriş

Yüzyıllar boyunca, insanlar yaşamlarını idame ettirebilmek için diğer bireylerin varlığına ihtiyaç duymaktadır. Bu ihtiyaçlar doğrultusunda, bireyler arasında etkileşimler gerçekleşmekte ve bu etkileşimler farklı yapısal özelliklere sahip bireylerin bir araya gelmesine yol açmaktadır. Farklı yapıdaki bireylerin bir araya gelmesi, bireyler arasında ya karşılıklı bir gelişimin ya da bir çatışmanın yaşanabilme ihtimalini doğurmaktadır (Herrmann vd., 2007: 1360).

Günümüzde, bireyler arasındaki etkileşimler, teknolojinin inanılmaz bir şekilde artmasıyla birlikte, hiç olmadığı kadar yoğun bir boyuta ulaşarak, uluslararası bütünleşmeyi ifade eden küreselleşme kavramını ortaya çıkarmaktadır. Yaşanan bu teknolojik gelişmeler, dünya üzerinde konumsal olarak, birbirine en uzak olan bireyleri anında etkileşime geçirebilecek ya da aynı gün içerisinde bir araya getirebilecek bir güce sahiptir. Bu güç ile paralel bir şekilde, bireylerin farklı kültürel yapılarda yaşama isteği de artmaktadır. Küreselleşmenin bir sonucu olarak, mobilitenin bu kadar artması, hem bireyler, hem de örgütler için çeşitli olanakların ortaya çıkmasına imkan sağlasa da, ekonomik, sosyal ve kültürel yapıların karmaşıklaşmasına ve kontrolünün de bir o kadar zorlaşmasına sebep olmaktadır (King, 1990: 399).

Kültür, insan topluluklarını birbirinden ayıran kolektif zihniyetler bütünü olarak ifade edilmektedir (Hofstede, 1980: 18). Küreselleşmenin bir sonucu olarak ortaya çıkan çok kültürlü yapılarda, farklı kültürel değerlere sahip bireyler bir araya gelmektedir (Vedadi vd., 2010: 25-26). Kültürel olarak heterojen bir yapıya sahip bu ortamlarda, konuşulan diller, gelenekler ve görenekle, yeme ve içme alışkanlıkları gibi unsurlar farklılık göstermektedir. Çok kültürlü ortamlarda ortaya çıkan bu farklılıklar, farklı kültürel yapılara sahip bireyler arasındaki etkileşimi ve bireylerin o ortama adaptasyon sağlayabilmesini zorlaştırmaktadır (Ng vd., 2009: 225).

Her kültür kendi doğrularına sahip olmaktadır ve bir kültürde doğru olan unsur, başka bir kültürde yanlış olabilmektedir. Bu bağlamda, çok kültürlü ortamlarda, bireyler arasında çatışmaların ortaya çıkmaması için, kurulan ilişkilerde yüksek düzeyde bir farkındalık gerekmektedir. Alışılmıştan dışındaki koşulları fark edebilme ve uygun davranışlar geliştirebilme becerisi olan zeka kavramı çerçevesinde, bireylerin bu farkındalık seviyesine ulaşabilmeleri için, bir zeka türü olan kültürel zekânın varlığına ihtiyaç duyulmaktadır (Earley ve Mosakowski, 2004: 139-140; Sotshangane, 2002: 222; Mayer ve Salovey, 1993: 433-434).

Bu çalışmada, 2022 ve daha önceki yıllarda, kültürel zekâ üzerine yazılmış olan lisansüstü tezlerinin incelenmesi amacıyla, bibliyometrik analiz yönteminden yararlanılmaktadır. Bibliyometrik analiz yöntemi, akademik literatür hakkında nicel bir çalışmanın yapılmasına olanak sağlamaktadır. Ayrıca ilgili konunun literatürdeki gelişimi hakkında kapsamlı bir bilgi veren ve son yıllarda artarak önem kazanmaya başlayan bir analiz yöntemi olmaktadır (Vishwakarma ve Mukherjee, 2019: 404).

Araştırmanın ilk kısmında, kültürel zekâ ile ilgili literatür taramasına yer verilerek, kavram tanımsal, yapısal ve ölçüm araçları ile ele alınacaktır. Daha sonra bibliyometrik analiz yöntemiyle, kültürel zeka ile ilgili yapılmış lisansüstü tez çalışmaları incelenecektir.

Araştırmanın ikinci bölümünde, 2022 ve daha önceki yıllarda, kültürel zekâ üzerine yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi yer almaktadır. Bibliyometrik analiz yöntemi kapsamında, ilgili çalışmaların kimler tarafından, hangi eğitim düzeyinde ve hangi dilde yapıldığı, çalışmaların yayımlandıkları yıllar, üniversiteler ve bu üniversitelerin buldukları şehirler, çalışmaların hangi Anabilim Dalı kapsamında olduğu ve tez danışmanlarının ünvanları, çalışmalarda kullanılan ölçeklerin ve araştırma yöntemlerinin dağılımları, kullanılan örneklem, kaynakça ve sayfa sayılarının oranları, çalışmalarda en sık kullanılan anahtar kelimeler ve ilişkili konuların dağılımı hakkında bilgiler yer almaktadır.

2. Literatür

Kültürel zekâ, son yıllarda çok disiplinli araştırma alanlarında önem kazanmaya başlayan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kavramın literatürde önemli bir yer edinmesinde, Earley ve Ang

tarafından yapılan çalışmaların katkısı çok büyük olmuştur (Ott ve Michailova, 2018: 99). Bu araştırmacılar, 2003 yılında yapmış oldukları çalışmalarında kültürel zekâ kavramını, kültürlerarası bir çerçevede değerlendirerek, bireyin çok kültürlü ortamlarda ve alışılmadık koşullar karşısında, başarılı bir şekilde adaptasyon sağlamasını artıran bir kabiliyet olarak tanımlamaktadır (Earley ve Ang, 2003: 9; MacNab ve Worthley, 2012: 62). Kültürlerarası adaptasyonun sağlanmasında büyük bir öneme sahip olan bu kavram, bireyin zihinsel faaliyetlerine odaklanmaktadır.

Kültürel zekâ, çok yönlü ve öğrenilebilen bir yapıya sahip bir kavram olmaktadır (Livermore ve Ang, 2015: 192; MacNab ve Worthley, 2012: 63). Bu kavramın çok yönlü olması kapsamında, üç temel özelliğin varlığı dikkat çekmektedir (Thomas vd., 2015: 1101). Bu özelliklerden ilki olarak, kültürel bilginin varlığı ele alınmaktadır. Kültürel bilgi, bireylerin hem öz kültürleri, hem de etkileşim içerisinde buldukları yabancı kültürler hakkında edindikleri bilgi havuzlarından oluşmaktadır (Thomas vd., 2008: 129). İkinci temel özellik olarak ise, bireylerin edindikleri kültürel bilgiler çerçevesinde, bu bilgileri kullanabilme kapasitesi olarak adlandırılan kültürel beceriler gelmektedir. Kültürel becerilerin ardından ise, son ve en önemli temel özellik olan kültürel üst biliş kavramı yer almaktadır. Kültürel üst biliş kavramı, bireylerin kültürlerarası faaliyetlerinde edindikleri tecrübeleri doğrultusunda, düşünsel aktiviteleri üzerindeki kontrol gücünü ifade etmektedir (Thomas vd., 2015: 1102).

Yıllar içerisinde, kültürel zekâ üzerine yapılan çalışmalar sonucunda, iki kavramın kültürel zekâ üzerindeki öneminden bahsedilmektedir; kültür ve psikoloji. Medeniyetin başlangıcı kadar eskiye dayanan bu kavramların, kültürel zekânın biçimlenmesinde önemli bir rol oynadıkları düşünülmektedir. Çok kültürlü ortamlarda gerçekleşen bireyler arasındaki etkileşimlerin tanımlanmasında ve anlaşılmasında, bireylerin psikolojik kabiliyetleri önem arz etmektedir. Bu kabiliyetler kapsamında, psikolojik olarak stresle baş edebilme ve etkili bir iletişim becerisiyle, sağlıklı ilişkiler geliştirebilme becerileri ön plana çıkan unsurlardır (Ang vd., 2020: 274-276).

Kültürel zekânın bir tercih değil de, bir ihtiyaç olduğu günümüzde, bireylerin gerek iş yaşamlarında olsun, gerekse de sosyal hayatlarında, sağlıklı ilişkiler kurabilmeleri için, kültürel zekâ seviyelerini yükseltmeleri gerekmektedir (Crowne, 2009: 154-155; Triandis, 2006: 23). Brislin ve diğerleri (2006), bireylerin kültürel zekâ seviyelerini artırmaları için, dört adımlı bir süreçten geçmelerinin gerektiğini söylemektedir. İlk basamak olarak, farklı kültürdeki bireylerin davranışlarının gözlemlenmesi yer almaktadır. Daha sonra bireyler, gözlemledikleri bu davranışların sebeplerini düşünmelidir. Zihinsel faaliyetlere biraz daha odaklanarak, bu davranışların duygusal etkilerini tahmin edebilmek adına empati yoluna başvurmaları üçüncü adımı oluşturmaktadır. Son aşamada ise, bireylerin elde edilen bilgiler çerçevesinde, davranışlarına şekil vermesi gerekmektedir (Brislin vd., 2006: 42).

Bireylerin kültürel zekâsını geliştirebilmesinde, eğitim büyük bir paya sahip olmaktadır. Eğitimin yanı sıra kültürlerarası ortamlarda gerçekleşen etkileşimlerin yoğunluk seviyesi ve süresi, bu zeka türünün gelişiminde kilit bir noktada olan parametrelerdir (Aksoy, 2013). Bu özellikler çerçevesinde, yabancı dilin kültürel zekânın gelişimi üzerinde önemli bir etkisinin olduğu ifade edilmektedir. Bir birey, yeni bir dil öğrenirken, o dilin bulunduğu kültüre ait özellikleri de öğrenmektedir. Dil ve kültür iç içe olan kavramlardır. Bireyler, yabancı dili öğrendikleri ölçüde, etkileşimler kurabilmekte ve kültürel bilgiye ulaşabilmektedir (Alon vd., 2018: 239; Jiang, 2000: 328-329).

Literatürü incelediğimizde, kültürel zekâyla ilgili pek çok araştırmacı tarafından, bir modelin geliştirildiği görülmektedir. Ancak, kullanılma sıklığını ele aldığımızda, hem ulusal hem de uluslararası alanyazında, Ang ve diğerleri (2007) tarafından geliştirilen Kültürel Zekâ Ölçeğinin (KZÖ), baskın bir konumda olduğunu söyleyebiliriz. Zeka ve kültürlerarası yeterlilik çerçevesinde geliştirilen bu modelin, kültürlerarası iletişim, ekonomik-yasal-sosyal sistemler, bilişsel psikoloji, öz-yeterlilik ve iç tatmin kavramları ile ilişkilendirildiği gözlemlenmektedir (Ang vd., 2007: 343).

Ang ve diğerleri (2007) tarafından geliştirilen bu KZÖ, dört boyutta ele alınmaktadır. Bu ölçeği oluşturan dört boyut sırasıyla; üst bilişsel kültürel zekâ boyutu, bilişsel kültürel zekâ boyutu, motivasyonel kültürel zekâ boyutu ve davranışsal kültürel zekâ boyutudur (Ang vd., 2007: 341-342).

Üst bilişsel kültürel zekâ boyutu, bireylerin kültürlerarası ortamlardaki etkileşimlerinde var olan kültürel farklılıkları anlamasına ve davranışlarını bu farklılıkları ele alarak revize etmesine olanak sağlayan, bilinçli bir farkındalık sürecidir (Van der Horst vd., 2018: 2). Bireyleri, basma kalıp yargılara mahkum olmaktan kurtarmaya yardımcı olmaktadır. Akıl ve mantığın ön planda olduğu bu kültürel zekâ boyutu, önemli olduğu derecede karmaşık bir yapı da olmaktadır (Ang vd., 2006: 101).

Bilişsel kültürel zekâ boyutu, bireylerin farklı kültürlerin gelenek ve göreneklerini, yaşam biçimlerini, ekonomik-sosyal-yasal yapılarını eğitim veya deneyim yoluyla öğrenme sürecini kapsamaktadır. Bireylerin kültürel bilgi seviyelerinin değerlendirilmesi, kültürel zekânın bu boyutunda yer almaktadır (Ang vd., 2006: 101). Bilişsel kültürel zekâ düzeyi yüksek olan bireylerin, farklı kültürel ortamlara daha kolay bir şekilde adaptasyon sağlayabildiği görülmektedir (Gooden vd., 2017: 224).

Motivasyonel kültürel zekâ boyutu, bireylerin kültürlerarası ortamlardaki heves ve istekliliğini ifade etmektedir. Bu kültürel zekâ boyutu kapsamında, iki temel unsur bulunmaktadır; öz yeterlilik ve iç motivasyon (Amiri vd., 2010: 421). Öz yeterlilik ve iç motivasyonu yüksek olan bireylerin tatmin olma düzeyleri de daha yüksek olmaktadır (Canrinus vd., 2012: 124-126). Ayrıca, motivasyonel kültürel zekâ düzeyi yüksek olan bireylerin, daha etkili ilişkiler de kurabildikleri gözlemlenmektedir (Petrović, 2011: 277).

Davranışsal kültürel zekâ boyutu, bireylerin kültürlerarası ortamlarda sergilemiş oldukları sözlü ve sözsüz davranışlarının tümünü içermektedir (Fang vd., 2018: 156). Bireylerin aldıkları eğitimler ve edindikleri tecrübeler, bu boyut içerisinde önemli bir konuma sahip olmaktadır. Bu kültürel zekâ boyutu yüksek olan bireylerin, farklı kültürel ortamlarda ipuçlarından yararlanarak, uygun olan davranışları sergiledikleri görülmektedir (Earley ve Peterson, 2004: 109).

Kullanım sıklığı olarak, Ang ve diğerleri (2007) tarafından geliştirilen KZÖ, çeşitli araştırmacılar tarafından, araştırmacıların buldukları ülkelerin dillerine uyarlanmıştır. Bu uyarlamalar sonucunda, yapılan çalışmaların güvenilirlik analizi sonuçları Tablo 1’de yer almaktadır. Güvenilirlik katsayısı olarak 0.70 ve üzeri oranlar, güvenilir olarak nitelendirilmektedir (İlhan ve Çetin, 2014: 99). Bu neticede, ilgili tabloyu incelediğimizde, KZÖ üzerine yapılan çalışmaların güvenilir bir niteliği sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 1: Kültürel Zekâ Ölçeği Üzerine Yapılan Çalışmaların Güvenilirlik Sonuçları

Çalışma	Ülke	Üst Bilişsel	Bilişsel	Motivasyonel	Davranışsal
Ang v.d. (2007)	Çokuluslu	0.88	0.89	0.81	0.86
Şahin v.d. (2013)	Türkiye	0.78	0.81	0.82	0.83
İlhan, Çetin (2014)	Türkiye	0.77	0.79	0.75	0.71
Moyano v.d. (2015)	İspanya	0.77	0.83	0.84	0.85
AL-Dossary (2016)	Suudi Arabistan	0.75	0.83	0.84	0.81
Arastaman (2018)	Türkiye	0.85	0.90	0.86	0.86
Gozzoli, Gazzaroli (2018)	İtalya	0.80	0.84	0.83	0.83
Barzykowski v.d. (2019)	Polonya	0.88	0.87	0.90	0.92

3. Yöntem

Kültürel zekâ kavramı, küreselleşme ile birlikte artan bir öneme sahip olmaktadır (Thomas vd., 2008: 124). Bu paralel gelişimle birlikte, uluslararası literatürde 2000’li yılların başlarında yer edinmeye başlayan kültürel zekâ kavramı, ulusal literatürde yaklaşık 10 sene sonra gelişim göstermeye başlamıştır. Her geçen sene küreselleşmenin olağanüstü bir şekilde hız kazanması, kültürel zekâ ile ilgili yapılan çalışmaların sayısını önemli bir ölçüde artırmaktadır. Bu artış kapsamında, uluslararası ve ulusal çalışmaları derleyen Doğan ve Uysal (2020), yaptıkları çalışmasında kültürel zekâ kavramı ile ilgili yerli literatürde var olan bir kısıtlılık tespit etmiştir (Doğan ve Uysal, 2020: 147). Yaptıkları çalışmada, 124 yabancı araştırma yer alırken, buna karşılık yalnızca 28 yerli araştırma yer almıştır. Ulusal literatürde kültürel zekâ ile ilgili yazılan lisansüstü tezler son yıllarda önemli bir artış göstermektedir. Ancak, bu lisansüstü tezleri içeren, kültürel zekâ ile ilgili yapılan bir çalışma bulunmamaktadır. Literatürdeki bu eksikliği giderebilmek adına, bu

araştırmanın yapılması amaçlanmıştır. 12 Ocak 2023 tarihinde, Ulusal Tez Merkezi'nde yer alan, kültürel zekâ ile ilgili lisansüstü tez çalışmalarını incelediğimizde, "kültürel zekâ" olarak 29 tane, "kültürel zekâ" olarak da 48 tane çalışmanın var olduğu görülmektedir. Ele alınan bu lisansüstü tez çalışmalarını topladığımızda, 77 çalışmanın yapıldığı sonucuna ulaşmaktayız. Ancak iki çalışmaya erişim kısıtlılığı olmasından dolayı, araştırma kapsamında, kalan 75 çalışma ele alınmıştır.

Yukarıda ifade edilen bu çalışmalar, bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmiştir. Bibliyometrik analiz yöntemi, çeşitli parametreler aracılığıyla, ilgili konu üzerine bir literatür analizinin yapılmasına, bunun sonucunda kısa ve tanımlayıcı bilgilerin sunulmasına olanak sağlayan bir araştırma modelidir (Vishwakarma ve Mukherjee, 2019: 404; Urfa vd., 2021: 31). Bibliyometrik analiz, yapısal yaklaşımlar ve nicel yöntemler bakımından, sosyal bilimlerde sıkça kullanılan bir analiz yöntemi olmaktadır (Borgman ve Furner, 2002: 3). Bibliyometrik analiz yoluyla, elde edilen verilerin çeşitli parametreler kapsamındaki yönelimleri tespit edilmektedir. Bazı parametreler ele alınarak, aşağıda yer alan soruların, araştırmanın analiz kısmında cevaplanması amaçlanmaktadır:

İlgili yıllar içerisinde, kültürel zekâ üzerine yapılmış lisansüstü tez çalışmalarını yapan araştırmacılar kapsamında;

1. Yapılan çalışmalarda yer alan katılımcıların eğitim düzeylerinin dağılımı nasıldır?
2. Yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımı nasıldır?
3. Yapılan çalışmaların gerçekleştiği üniversitelerin dağılımı nasıldır?
4. Yapılan çalışmaların gerçekleştiği şehirlerin dağılımı nasıldır?
5. Yapılan çalışmaların bağlı olduğu anabilim dallarının dağılımı nasıldır?
6. Yapılan çalışmalardaki tez danışmanlarının ünvanlarının dağılımı nasıldır?
7. Yapılan çalışmaların yayımlandıkları dillerin dağılımı nasıldır?
8. Yapılan çalışmalarda kullanılan ölçeklerin ve araştırma yöntemlerinin dağılımı nasıldır?
9. Yapılan çalışmaların örneklem, kaynakça ve sayfa sayılarının dağılımı nasıldır?
10. Yapılan çalışmalarda kullanılan anahtar kelimelerin kullanım sıklığı nasıldır?
11. Yapılan çalışmaların araştırma modellerinde yer alan diğer kavramların kullanım sıklığı nasıldır?

4. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, elde edilen bulguların analizi yapılmaktadır. Araştırmanın amacı kapsamında, oluşturulan her bir soru kapsamlı bir şekilde açıklanarak, kültürel zekâ üzerine yapılmış lisansüstü tez çalışmaları analiz edilmektedir.

4.1. Yapılan çalışmalarda yer alan katılımcıların eğitim düzeylerinin dağılımı nasıldır?

Tablo 2: Tez Düzeyine Göre Yapılan Çalışmalar

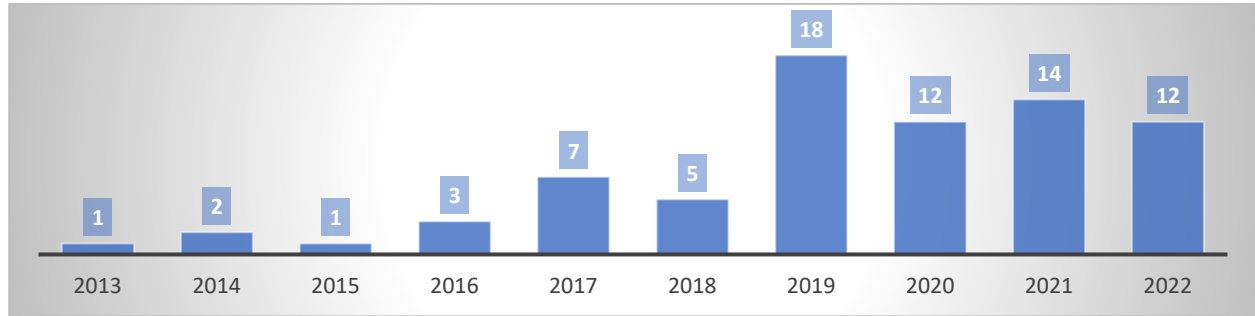
Eğitim Düzeyi	Tez Sayısı	Yazarlar	Yüzde
Yüksek Lisans	53	Dilek, 2014; Ersoy, 2014; Demir, 2015; Kahraman, 2016; Kebabcı, 2016; Köse, 2016; Özasan, 2017; Ulusoy, 2017; Koyuncu, 2017; Karataş, 2017; Gökten, 2017; Konate, 2018; Kenar, 2018; Dündar, 2019; Şen, 2019; Özdemir, 2019; Özer, 2019; Çınar, 2019; Yazar, 2019; Kartal, 2019; Hazır, 2019; Zengin, 2019; Aktogan, 2019; Gülmez, 2019; Kulli, 2019; İşleyen, 2019; Uğur, 2019; Başcı, 2019; Koçak, 2020; Tutuş, 2020; Duru, 2020; Balççek, 2020; Hüseyinoğlu, 2020; Aydın, 2020; Gökdemir, 2021; Astiningsih, 2021; Kiraz, 2021; Başoğlu, 2021; Buharalı, 2021; Hashımı, 2021; Yılmaz, 2021; Alsayed, 2021; Olgaç, 2021; Çekmez, 2021; Kayadelen, 2022; Erdinç, 2022; Sarıgeyik, 2022; Kedikoğlu, 2022; Kaya, 2022; Yaba, 2022; Güveren, 2022; Çam, 2022; Gökcek, 2022	70,67
Doktora	22	Aksoy, 2013; Kanaslan, 2017; Uysal, 2017; Tunahılar, 2018; Urgan, 2018; Yüksel, 2018; Genç, 2019; Ekinci, 2019; Yıldırım, 2019; Çıpa, 2020; Hoxha, 2020; Şanlı, 2020; Karataş, 2020; Genç, 2020; Taşdemir, 2020; Rengi, 2021; Yılmazçetin, 2021; Qasım, 2021; Çelik, 2021; Alkar, 2022; Hajrullahu, 2022; Kurnaz, 2022	29,33

Kültürel zekâ üzerine lisansüstü tez çalışması yapan araştırmacıların ve bu çalışmaların eğitim düzeylerinin listesi Tablo 2’de yer almaktadır. Ortaya çıkan sonuçları incelediğimizde, yüksek lisans tezlerinin, doktora tezlerinin iki katından daha fazla bir orana sahip olduğu görülmektedir. Yüksek Öğretim Kurumu’nun, 2021-2022 senesinin verilerini baz alarak yayımladığı, eğitim düzeylerinin istatistiklerini incelediğimizde, ortaya çıkan sonucun, kültürel zekâ üzerine yapılmış lisansüstü tezlerinin eğitim düzeylerindeki dağılımla örtüştüğü görülmektedir. Yüksek Öğretim Kurumu tarafından ele alınan tarihlerde, yüksek lisans programlarına kayıtlı öğrenci sayısının 358.271 olduğu, doktora programlarına kayıtlı öğrenci sayılarının ise, 109.540 olduğu hesaplanmıştır. Kültürel zekâ üzerine yapılmış 53 yüksek lisans tezi, toplam tezlerin %70,67’sini oluştururken, yapılmış 22 doktora tezinin de, toplam tezlerin kalan payı olan %29,33’lük kısmını oluşturduğu gözlemlenmektedir.

4.2. Yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımı nasıldır?

Kültürel zekâ üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarının yıllara göre dağılımları Şekil 1’de yer almaktadır. Konuyla ilgili ilk tez çalışmasının 2013 senesinde gerçekleştiği görülmektedir. En az çalışmanın yapıldığı yıl, tek çalışma ile 2013 ve 2015 yılları olmaktadır. En fazla çalışma ise, 18 çalışma ile 2019 senesinde gerçekleşmiştir. İlgili verileri incelediğimizde, kültürel zekâ üzerine yazılan lisansüstü tezlerinin on yıllık bir zaman diliminde meydana geldiği görülmektedir. Bu on yıllık zaman diliminin ilk yarısında 14 çalışmanın yapıldığı ve bu çalışmaların toplam çalışma sayısının yalnızca %19’unu oluşturduğu görülmektedir. Yapılan çalışmaların %81’ini oluşturan 61 tanesinin ise, son beş sene içerisinde gerçekleştiği sonucu, kültürel zekâ üzerine son yıllarda yoğun bir yönelimin olduğu izlenimini ortaya çıkarmaktadır. 2019 senesinin ardından, üçte bir oranında sert bir düşüş yaşansa da, yapılan çalışma sayısının son üç sene içerisinde hala çift hanelerde olmasıyla, kültürel zekâ üzerindeki artan ilginin varlığını koruduğunu söyleyebiliriz.

Şekil 1: Yapılan Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı

4.3. Yapılan çalışmaların gerçekleştiği üniversitelerin dağılımı nasıldır?

Kültürel zekâ üzerine yapılan ve en az 2 lisansüstü tezinin gerçekleştiği üniversiteler kapsamındaki dağılım, Tablo 3’te gösterilmektedir. Verileri incelediğimizde, en çok çalışmanın 9 çalışma ile %12’lik bir paya sahip olan İstanbul Üniversitesi’nde yapıldığı sonucuna ulaşılmaktadır. İstanbul Üniversitesi’nin ardından ise, 5 çalışma ile İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi gelmektedir. Bu iki üniversitenin, her birinin toplam çalışma sayısı içerisindeki pay oranı %6,67 olmaktadır.

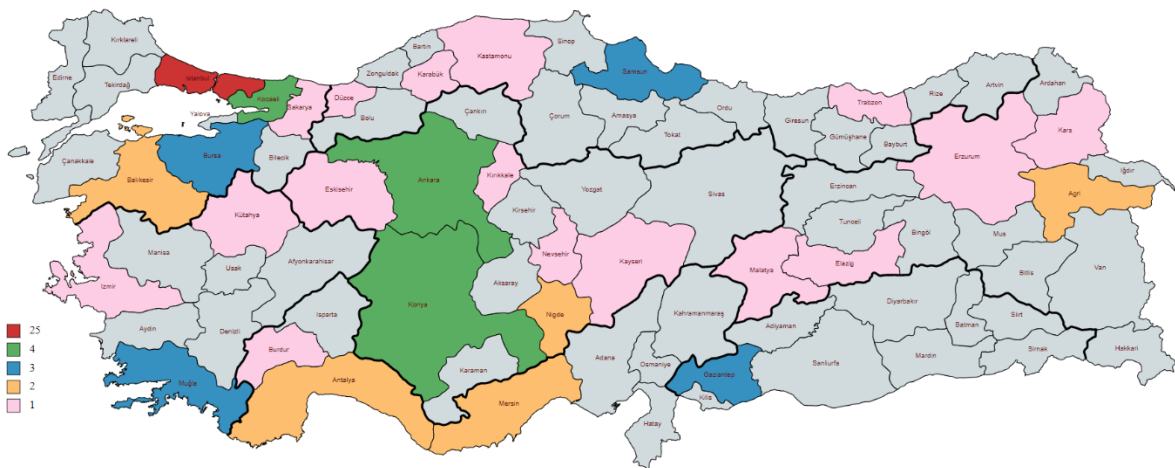
Yüksek lisans çalışmalarının ağırlıklı olması, üniversiteler kapsamında yapılan tez düzeylerine de aynı oranda yansımaktadır. Ancak, Kocaeli Üniversitesi ve Niğde Halis Demir Üniversitesi’nde negatif bir ilişkinin varlığı gözlemlenmektedir. Bu iki üniversite kapsamında, kültürel zekâ üzerine yapılmış doktora tezlerinin sayısının, yüksek lisans tezlerinin sayısından daha fazla olduğu görülmektedir. Tabloda yer almayan tek çalışmanın gerçekleştirildiği üniversitelerin sayısını incelediğimizde ise, 26 farklı üniversitede kültürel zekâ üzerine lisansüstü tezinin yapıldığı görülmektedir. Tek çalışmanın gerçekleştiği bir üniversitenin, toplam çalışma sayısı içerisindeki pay oranı %1,33 olmaktadır.

Tablo 3: Yapılan Çalışmaların Gerçekleştiği Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversiteler	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam	Dağılım Oranı
İstanbul Üniversitesi	6	3	9	12,00%
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	5	0	5	6,67%
Marmara Üniversitesi	3	2	5	6,67%
Bursa Uludağ Üniversitesi	2	1	3	4,00%
Hasan Kalyoncu Üniversitesi	3	0	3	4,00%
Kocaeli Üniversitesi	1	2	3	4,00%
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	3	0	3	4,00%
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	3	0	3	4,00%
Selçuk Üniversitesi	2	1	3	4,00%
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	2	0	2	2,67%
Akdeniz Üniversitesi	2	0	2	2,67%
Balıkesir Üniversitesi	2	0	2	2,67%
Beykent Üniversitesi	1	1	2	2,67%
Mersin Üniversitesi	1	1	2	2,67%
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	0	2	2	2,67%

4.4. Yapılan çalışmaların gerçekleştiği şehirlerin dağılımı nasıldır?

Kültürel zekâ üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarının gerçekleştiği şehirlere göre dağılım Şekil 2’de gösterilmektedir. Şeklin oluşturulmasında, internet üzerinden haritalama yöntemlerini içeren Map Chart sitesinden faydalanılmıştır. Verileri incelediğimizde, ilgili konu hakkındaki en fazla tez çalışmasının yapıldığı şehrin, açık ara farkla İstanbul olduğu görülmektedir. 25 çalışma ile toplam pay oranında %33,33’lük bir dilime sahip olan bu şehrin, yapılan çalışmaların üçte birine sahip olduğu görülmektedir. En fazla üniversiteyi bünyesinde barındıran şehir olmasının avantajının yanı sıra, kültürel zekâ üzerine lisansüstü tezlerinin de en çok yazıldığı ilk üç üniversiteyi bünyesinde barındırması, bu durumun en kısa özeti olmaktadır.

Şekil 2: Yapılan Çalışmaların Gerçekleştiği Şehirlere Göre Dağılımı

Kaynak: Map Chart, *Türkiye Map*, <https://www.mapchart.net/turkiye.html>, (Erişim Tarihi: 19.02.2023).

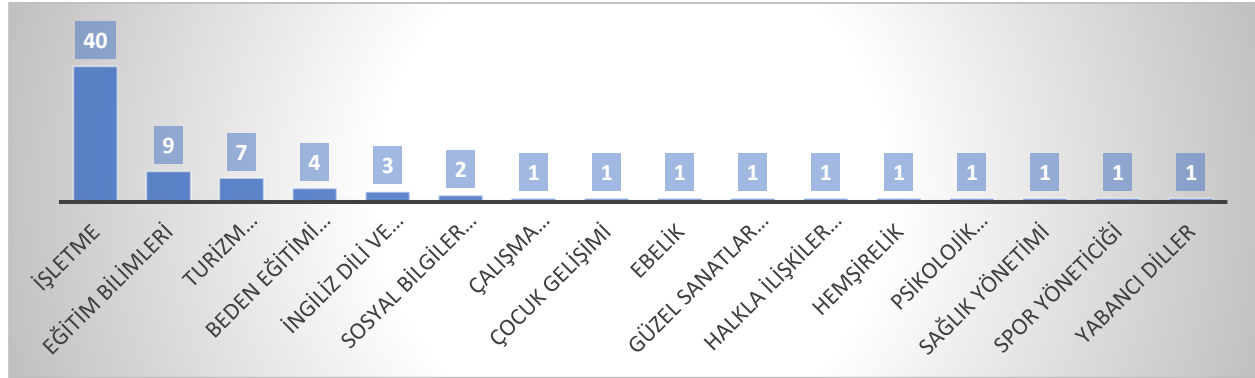
İstanbul’dan sonra ikinci sırada ise, her biri kapsamında yapılan 4 çalışma ve her birinin %5,33’lük bir paya sahip olduğu Ankara, Kocaeli ve Konya şehirleri yer almaktadır. En az çalışmayı bünyesinde barındıran şehir olarak, tek çalışmanın yapıldığı 16 şehrin yer aldığı görülmektedir. Bölge bazlı bir analiz

yaptığımızda ise, İstanbul'un yanı sıra en çok çalışmaların yapıldığı diğer illerin de bir kısmını bünyesinde barındıran Marmara Bölgesi, birinci sırada olmaktadır. Toplamda 35 çalışmaya ev sahipliği yapan Marmara Bölgesi'nin, toplam yapılan çalışma sayısı içerisinde %46,66 pay oranına sahip olarak, yapılan çalışmaların neredeyse yarısına sahip olduğu görülmektedir. En az çalışmanın gerçekleştirildiği bölge olarak ise, 3 çalışma ile toplam çalışma sayısı içerisinde %4'lük bir paya sahip olan Güneydoğu Anadolu Bölgesi gelmektedir.

4.5. Yapılan çalışmaların bağlı olduğu anabilim dallarının dağılımı nasıldır?

Ele alınan çalışmaların, bağlı oldukları anabilim dalları kapsamındaki dağılım Şekil 3'te incelenmektedir. Toplamda 16 anabilim dalı kapsamında yapılan 75 çalışmanın, 40'ünün İşletme Anabilim Dalı altında gerçekleştirildiği görülmektedir. En çok çalışmanın yapıldığı İşletme Anabilim Dalının, toplam çalışma sayısı içerisindeki %53,33'lük payı ile, yapılan toplam çalışmaların yarısından fazlasına sahip olduğu görülmektedir. İşletme Anabilim Dalının ardından, 9 çalışma ile %12'lik bir paya sahip olan Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, onun ardından ise 7 çalışma ile %9,33'lük bir paya sahip olan Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı gelmektedir. Bir çalışma ile en az çalışmanın gerçekleştirildiği anabilim dalları olarak ise, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri ve Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dallarının da içerisinde bulunduğu on anabilim dalı yer almaktadır.

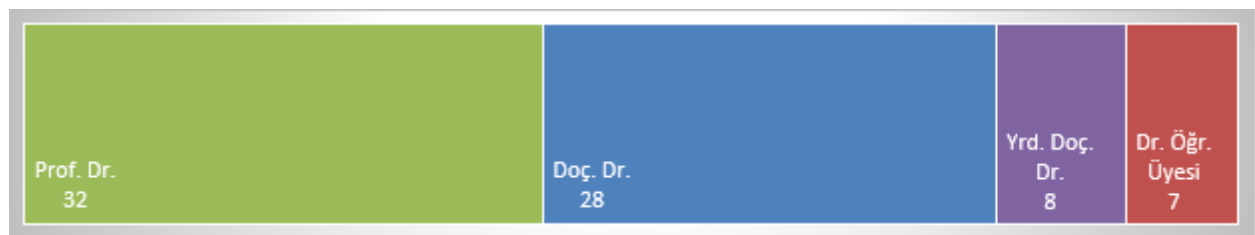
Şekil 3: Yapılan Çalışmaların Bağlı Olduğu Anabilim Dallarının Dağılımı

4.6. Yapılan çalışmalarda tez danışmanlarının ünvanlarının dağılımı nasıldır?

Kültürel zekâ üzerine yazılmış lisansüstü tezlerindeki tez danışmanlarının, tezin yayımlandığı zamanki sahip oldukları ünvanlarının dağılımı Şekil 4'te gösterilmektedir. Şekli incelediğimizde, %42,66'lık bir pay oranına sahip olan 32 çalışmanın danışmanının ünvanının "Prof. Dr." olduğu görülmektedir. %37,33'lük bir pay oranı ile 28 çalışmanın danışmanı "Doç. Dr." ünvanına sahip olarak, çok az bir farkla ikinci sırada yer almaktadır. İlk iki sıra ve son iki sıra, kendi aralarında çok az bir farka sahip olmalarına rağmen, iki grup arasındaki fark bir hayli açıktır. En az yapılan çalışmalar kapsamında, %9,33'lük bir pay oranına sahip olan 7 çalışmanın "Dr. Öğr. Üyesi" ile gerçekleştirildiği, "Yrd. Doç. Dr." ile gerçekleştirilen çalışma sayısının ise, sadece bir fazla olarak %10,66'lık bir paya sahip olduğu görülmektedir. Bu verilerden yola çıkarak, lisansüstü öğrencilerinin tez çalışmalarını gerçekleştirirken, çalışmak istedikleri danışmanlarının ünvanlarının daha yüksek konumda olmasını tercih ettiklerini söyleyebiliriz.

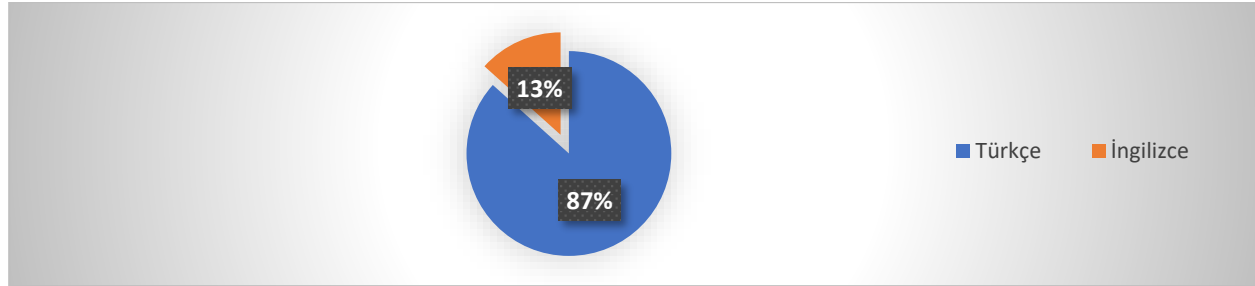
Şekil 4: Yapılan Çalışmalarda Tez Danışmanlarının Ünvanlarına Göre Dağılımı

4.7. Yapılan çalışmaların yayımlandıkları dillerin dağılımı nasıldır?

Kültürel zekâ üzerine yapılan bu çalışmaların yayımlandıkları dillerin dağılımı Şekil 5'te bulunmaktadır. Görseli analiz ettiğimizde, yapılan çalışmaların büyük bir çoğunluğunun Türkçe olarak yayımlandığı görülmektedir. 65 çalışma ile, toplam çalışmaların %87'sini oluşturan Türkçe çalışmalara karşılık, İngilizce olarak yapılan 10 çalışmanın, sadece %13'lük bir pay dilimine sahip olduğu görülmektedir. Kültürel zekâ üzerine yayımlanan ilk lisansüstü tez çalışmasının Türkçe olmasıyla birlikte, ilk Türkçe yayımlanan çalışmanın 2013 yılında yapıldığı sonucuna ulaşabiliriz. Tüm çalışmaları ele aldığımızda ise, yayımlanan ilk İngilizce lisansüstü tez çalışmasının, 2017 senesinde yapıldığı görülmektedir. İngilizce çalışmaların en çok yapıldığı sene olarak ise tüm çalışmaların %40'ını oluşturan, 4 çalışma ile 2021 yılı yer almaktadır.

Şekil 5: Yapılan Çalışmaların Yayımlandıkları Dillere Göre Dağılımı

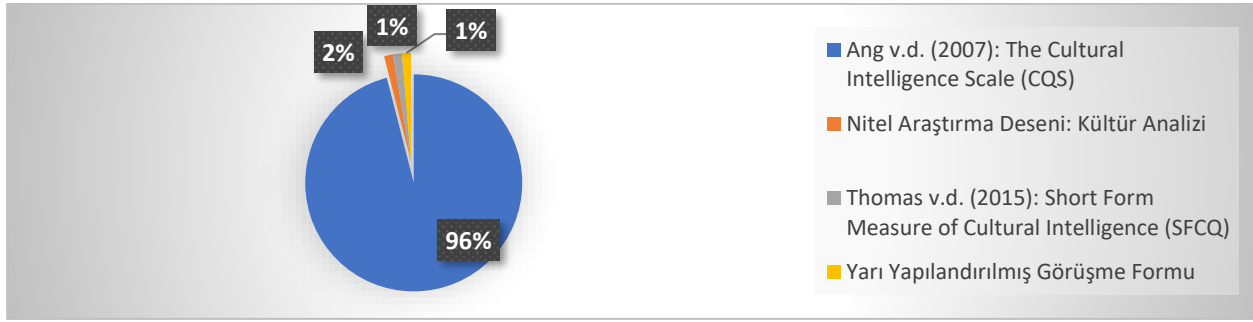

4.8. Yapılan çalışmalarda kullanılan ölçeklerin ve araştırma yöntemlerinin dağılımı nasıldır?

Bu soru kapsamında ilk olarak, yapılan çalışmalarda kullanılan araştırma yöntemleri incelenmektedir. Araştırma yöntemleri nicel, nitel ve karma olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Nicel araştırma, sayısal değerler yoluyla, olguların açıklanmasına olanak sağlayan istatistiksel bir analiz yöntemidir (Gelo vd., 2008: 268). Kültürel zekâ üzerine, lisansüstü tezlerinde kullanılan araştırma yöntemlerini incelediğimizde, nicel araştırma yöntemlerinin 69 çalışmada kullanıldığı görülmektedir. Nitel araştırma, nicel araştırmanın aksine, metinler, sesler ve resimler gibi sayısal olmayan veriler yoluyla, olguların açıklanmasını sağlayan bir analiz yöntemidir (Gelo vd., 2008: 268). Ele aldığımız çalışmalar kapsamında, sadece 2 çalışmada nitel araştırma yöntemlerinin tercih edildiği gözlemlenmektedir. Karma araştırma ise, hem nicel hem de nitel araştırma yöntemlerinin, bir çalışmada aynı anda kullanılmasını ifade etmektedir (Tashakkori ve Creswell, 2007: 4). Araştırmamız kapsamında, yalnızca 4 çalışmada karma araştırma yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir.

Yapılan çalışmalarda kullanılan ölçeklerin dağılımı ise, Şekil 6'da yer almaktadır. Nitel araştırma yöntemleri kapsamında, bir çalışmada "Nitel Araştırma Deseni: Kültür Analizi" (Ersoy, 2014), diğer çalışmada ise "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" (Yaba, 2022) kullanılmıştır. Nicel ve karma araştırma yöntemlerini incelediğimizde ise, kullanılan anket formu olarak, Thomas ve diğerleri (2015) tarafından geliştirilen "Kültürel Zekâ Ölçeğinin Kısa Formu" yalnızca 1 kere kullanılırken (Şanlı, 2020), Ang ve diğerleri (2007) tarafından geliştirilen ve çeşitli araştırmacılar tarafından Türkçe uyarlaması yapılan (Şahin vd., 2013; İlhan ve Çetin, 2014; Arastaman, 2018) "Kültürel Zekâ Ölçeği" ise, 72 çalışmada kullanıldığı görülmektedir. 72 çalışma ile, tüm çalışmaların %96'sında kullanılan bu ölçeğin, literatürde büyük bir hakimiyet kurduğunu söyleyebiliriz. Tablo 2'de yer alan, bu kültürel zekâ ölçeğinin farklı ülkelerdeki, farklı çalışmalar sonucunda, elde edilen güvenilirlik düzeylerinin yüksekliğini ele aldığımızda, bu anket formunun literatürdeki rekabetsiz konumunun sebeplerini daha iyi anlamaktayız.

Şekil 6: Yapılan Çalışmalarda Kullanılan Ölçeklere Göre Dağılım

4.9. Yapılan çalışmaların örneklem, kaynakça ve sayfa sayılarının dağılımı nasıldır?

Kültürel zekâ üzerine yapılan lisansüstü tezlerinde kullanılan örneklem sayıları, kaynakça sayıları, sayfa sayıları ve ortalamaları Tablo 4'te yer almaktadır. Örneklem sayısını incelediğimizde, yapılan çalışmalarda en çok kullanılan örneklem aralığının "400 ve üzeri" olduğu görülmektedir. 20 çalışmada kullanılan bu örneklem aralığı, toplam çalışmaların %26,66'sını oluşturmaktadır. Tüm çalışmalarda kullanılan örneklem sayılarının ortalamasının ise 314 olduğu belirlenmiştir.

Kullanılan kaynakça sayılarına baktığımızda ise, ele alınan çalışmalarda en fazla "100 ve altı" kaynakçanın kullanıldığı görülmektedir. 200 ve altında kullanılan kaynakça sayılarını topladığımızda, bu sayı aralığının kullanılan toplam kaynakça oranının %68'ini oluşturduğu görülmektedir. Kullanılan ortalama kaynakça sayısının da 173 olduğu bilinmektedir.

Çalışmaların sayfa sayılarını incelediğimizde ise, "100 ve altı" olan çalışmaların sayısı, toplam çalışmalar içerisinde %42,66 ile büyük bir oranda olmaktadır. 250 ve daha altında bir sayfa sayısına sahip olan çalışmaların, toplam çalışma sayısı içerisindeki oranı %94,66 olmaktadır. Bu verilerden yola çıkarak, yapılan çalışmaların büyük çoğunluğunun 250 sayfadan daha az olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Ortalama sayfa sayısının 131 olması da bu sonucu doğrulayan bir niteliktedir.

Tablo 4: Yapılan Çalışmaların Örneklem, Kaynakça ve Sayfa Sayılarının Dağılımı

Oranlar	Örneklem Sayısı	Kaynakça Sayısı	Sayfa Sayısı
100 ve altı	8	20	32
101-150	8	16	22
151-200	7	15	8
201-250	6	8	9
251-300	7	10	2
301-350	10	3	1
351-400	9	1	0
400 ve üzeri	20	2	1
Ortalamalar	314	173	131

4.10. Yapılan çalışmalarda kullanılan anahtar kelimelerin kullanım sıklığı nasıldır?

Ele alınan çalışmalarda, kullanım sıklığı iki ve üzeri olan anahtar kelimeler Şekil 7'de gösterilmektedir. Yapılan çalışmalarda kullanılan anahtar kelimelerin tespiti için, internet tarayıcısı üzerinden, kelime bulutu analiz yönteminden faydalanılmıştır. Kelime bulutu analizi, metinler üzerinde, basit bir şekilde kullanım sıklığıyla ilişkili olarak, boyutlandırma yapan bir görselleştirme yöntemidir (Heimerl vd., 2014: 1833). Ortaya çıkan 69 sonuç arasında, en sık kullanılan anahtar kelimeler olarak "zeka", "kültürel" ve "kültürlerarası" kavramlarının ön plana çıktığı görülmektedir. Kültürel zekâ kavramının kelimeleri olan, "zeka" kavramı 100, "kültürel" kavramı 82 kullanım sıklığıyla en çok kullanılan anahtar kelimeler olmaktadır. Kültürel zekâ ile duygusal zeka ve sosyal zeka arasındaki ilişki üzerine yapılan çalışma

sayısının çok olması, bu iki kelime arasındaki farkın en büyük sebeplerinden birisi olmaktadır. Bu iki temel kavramdan sonra, dik bir düşünüş yaşanarak, 17 kullanım sıklığıyla “kültürlerarası” kavramı üçüncü sırada yer almaktadır. “Kültür” kavramı 13 ve onun ardından kullanım sıklığı son çift haneli olan “duygusal” kavramı 10 kere kullanılmıştır.

Şekil 7: Yapılan Çalışmalarda Kullanılan Anahtar Kelimelerin Kullanım Sıklığı

Kaynak: Word It Out, <https://worditout.com/word-cloud/create>, (Erişim Tarihi: 21.02.2023).

4.11. Yapılan çalışmaların araştırma modellerinde yer alan diğer kavramların kullanım sıklığı nasıldır?

Kültürel zekâ üzerine ele alınmış lisansüstü tezlerinde kullanılan, kullanım sıklığı 2 ve daha fazla olan kavramlar, kelime bulutu analizi yöntemiyle Şekil 8’de yer almaktadır. Şekli incelediğimizde, “kültürlerarası”, “zeka”, “çokkültürlülük” ve “duygusal” kavramlarının ön plana çıktığı görülmektedir. “Kültürlerarası” kavramı, 15 kullanım sıklığıyla, kültürel zekâ ile en sık ilişki içerisinde olan araştırma konusu olmaktadır. “Zeka” kavramı, 12 kullanım sıklığıyla ikinci sırada yer alırken, onun ardından 10 kullanım sıklığı ile “duygusal” ve “çokkültürlülük” kavramları gelmektedir. Ele alınan sonuçları incelediğimizde, geniş bir ilişki havuzuna sahip olan kültürel zekâ kavramının, küresel ve davranışsal konular ile yakın bir ilişki içerisinde olduğu görülmektedir.

Şekil 8: Yapılan Çalışmaların Araştırma Modellerinde Yer Alan Diğer Konuların Kullanım Sıklığı

Kaynak: Word It Out, <https://worditout.com/word-cloud/create>, (Erişim Tarihi: 21.02.2023).

5. Sonuç

Bu çalışmada, ulusal yazında önemli bir artış gösteren, kültürel zekâ kavramı üzerine yapılmış olan lisansüstü tez çalışmalarının bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmesi ele alınmıştır. Elde edilen bulgular neticesinde, bu kavram üzerinde katlanarak artan bir ilginin varlığından bahsedilebilmektedir. Özellikle son beş sene içerisinde meydana gelen çalışmaların sayısındaki artış, bu kavram üzerine yapılan araştırmaların sayısının, ilerleyen yıllar içerisinde daha da artacağını göstermektedir.

Yaşanılan çevre ve kurulan etkileşimler, bireylerin kişiliklerinde, hayata karşı bakış açılarında ve düşünce yapılarında önemli bir rol oynamaktadır (Schmitt vd., 2007: 175). Küreselleşmenin etkilerini yoğun bir şekilde hisseden ve çok kültürlü yapılaşmaları bünyesinde yoğun bir şekilde barındıran illerin başında gelen İstanbul’un, kültürel zekâ üzerine yapılan lisansüstü çalışmaların büyük bir çoğunluğuna ev sahipliği yaptığı görülmektedir. Bu sonuç kapsamında, İstanbul’da yaşanan küreselleşmenin boyutu ile

İstanbul'da gerçekleştirilen kültürel zekâ üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin sayısı arasında pozitif ve anlamlı bir ilişkinin varlığı görülmektedir.

Küreselleşmenin artmasıyla birlikte, iş dünyasında meydana gelen çok kültürlü yapılaşmaların kaçınılmaz olması, kültürel zekâ kavramının önem kazanmasındaki sebeplerden bir diğeri olmaktadır. Bu kaçınılmaz yapı kapsamında, iş dünyasında etkin, verimli ve rasyonel sonuçların alınmasına olanak sağlayacak personellerin geliştirilmesi önem kazanmaktadır. Yönetim, pazarlama, finans, muhasebe, insan kaynakları, üretim ve ar-ge gibi fonksiyonlarıyla, bu personellerin geliştirilmesinde öncü olan işletme anabilim dalının, kültürel zekâ kavramı üzerine, diğeri anabilim dallarına kıyasla daha yoğun bir yönelim içerisinde olduğu görülmektedir.

Kültürel zekâ üzerine, ele alınan yüksek lisans ve doktora çalışmaları kapsamında, yapılan nicel araştırmaların neredeyse hepsinde Ang ve diğeri (2007) tarafından geliştirilen "Kültürel Zekâ Ölçeği" formu kullanılmıştır. İlgili konu kapsamında bu kültürel zekâ formunu, ulusal literatürün gelişimine öncülük eden yapı taşlarından birisi olarak ele alınmaktadır. Ayrıca, araştırmacılara sunduğu yüksek güvenilirlik oranlarıyla bir rehber görevi görerek, kültürel zekâ kavramının ulusal literatürde hızlıca artış göstermesine olanak sağlayan bu ölçek, yeri kolaylıkla doldurulamayacak bir konumda olduğunu göstermektedir (İlhan ve Çetin, 2014: 110).

Ele alınan lisansüstü çalışmalarda kullanılan temel anahtar kelimelere baktığımızda, "kültürel" ve "zeka" kavramlarının yanı sıra, "kültür" ve "duygusal" kavramlarının da ön plana çıktığı görülmektedir. "Kültür" ve "duygusal" anahtar kelimelerinin bu kadar sık kullanılması, bu kavramın çok kültürlü ortamlarda kurulan etkileşimler üzerinde yoğun bir şekilde durmasıyla ilişkilendirilebilmektedir. Ayrıca, psikolojik ve davranışsal olarak ele alınan bu çalışmalarda kurulan ilişkiler kapsamında "çok kültürlülük", "kültürlerarası", "duygusal", "zeka", "sosyal" ve "kişilik" konularının da önemli bir rolünün olduğu görülmektedir.

Teknolojinin her geçen gün daha da gelişmesi, dünyanın daha küresel bir hal almasına ve bireylerin farklı kültürel yapılara daha yoğun bir şekilde maruz kalmasına sebep olmaktadır. Bu gelişmelerin katlanarak devam edeceği öngörüsüyle yola çıkarak, bir ihtiyaç haline gelecek olan kültürel zekânın artırılması durumu, önümüzdeki yıllar içerisinde daha da önem kazanacağı ve bu kavram üzerine yapılan çalışmaların sayısında büyük oranda artışların yaşanacağını düşünülmektedir. Ayrıca, bu artışlar kapsamında, kültürel zekâ kavramının belirli perspektiflerin sınırlarını aşarak, daha fazla araştırma alanına yayılacağı öngörülmektedir.

Finansman/ Grant Support

Yazar(lar) bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

The author(s) declared that this study has received no financial support.

Çıkar Çatışması/ Conflict of Interest

Yazar(lar) çıkar çatışması bildirmemiştir.

The authors have no conflict of interest to declare.

Açık Erişim Lisansı/ Open Access License

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY NC).

Bu makale, Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY NC) ile lisanslanmıştır.

Kaynaklar

Aksoy, Z. (2013), *Kültürel Zekâ ve Çokkültürlü Ortamlardaki Rolü*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Ege Üniversitesi, İzmir.

Aktogan, S. (2019), *Sosyal Zekâ Ve Kültürel Zekânın Dönüşümcü Ve Etkileşimci Liderlik İle İlişisine Yönelik Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

- AL-Dossary, S. A. (2016), Psychometric Properties of the Cultural Intelligence Scale in a Saudi Arabian Context, *International Journal of Selection and Assessment*, 24 (4), s.305-311.
- Alkar, E. (2022), *Eğitim Göçü Perspektifinde Uluslararası Öğrencilerin Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Kültürlerarası Duyarlılık ve Kültürlenme Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi (Bursa Uludağ Üniversitesi Örneği)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Alon, I. Boulanger, M., Elston, J. A., Galanaki, E., Martínez de Ibarreta, C., Meyers, J., Muñiz-Ferrer, M. ve Velez-Calle, A. (2018), Business Cultural Intelligence Quotient: A Five Country Study, *Thunderbird, International Business Review*, 60 (3), s.237-250.
- Alsayed, N. (2021), *The Relationship Between Cultural Intelligence (CQ) And Cross-Cultural Adjustment: Evidence From Turkey*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Amiri, A. N., Moghimi, S. M. ve Kazemi, M. (2010), Studying the Relationship Between Cultural Intelligence and Employees' Performance, *European Journal of Scientific Research*, 42 (3), s.418-427.
- Ang, S., Ng, K. Y. ve Rockstuhl, T. (2020), *Cultural Intelligence*, s.273-323.
- Ang, S., Van Dyne, L. ve Koh, C. (2006), Personality Correlates of the Four-Factor Model of Cultural Intelligence, *Group and Organization Management*, 31 (1), s.100-123.
- Ang, S., Van Dyne, L., Koh, C., Ng, K. Y., Templer, K. J., Tay, C. ve Chandrasekar, N. A. (2007), Cultural Intelligence: Its Measurement and Effects on Cultural Judgment and Decision Making, *Cultural Adaptation and Task Performance, Management and Organization Review*, 3 (3), s.335-371.
- Arastaman, G. (2018), Kültürel Zeka Ölçeğinin (KZÖ) Türk Akademisyenler Üzerinde Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Yükseköğretim Dergisi*, 8 (1), s.1-8.
- Astiningsih, P. (2021), *Kültürel Zekanın Kültürlerarası Uyum ve Akademik Performans Üzerine Etkisi: Uluslararası Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Aydın, N. (2020), *Kültürlerarası Etkililik ile Kültürel Zeka İlişkisinde Psikolojik Sermayenin Düzenleyici Rolü Üzerine Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Balççek, M. M. (2020), *Yurt Dışında Bulunan Türk Çalışanların Kültürel Zekâlarının Mutluluk Düzeyleri ile İlişkisi ve Yurt Dışı Deneyimlerinin Moderatör Rolü*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.
- Barzykowski, K., Majda, A., Szkup, M. ve Przyłęcki, P. (2019), The Polish Version of the Cultural Intelligence Scale: Assessment of its Reliability and Validity Among Healthcare Professionals and Medical Faculty Students, *PloS One*, 14 (11), e0225240.
- Başcı, Y. (2019), *Kültürel Farklılıkların Yönetiminde Kültürel Zekânın Rolüne İlişkin Havayolu Kabin Personeli Üzerinde Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Başoğlu, C. İ. (2021), *Sosyal Zekânın Girişimcilik Eğilimine Etkisinde Kültürel Zekânın Aracı Rolü*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.
- Borgman, C. L. ve Furner, J. (2002), Scholarly Communication and Bibliometrics, *Annual Review of Information Science and Technology*, 36 (1), s.1-53.
- Brislin, R., Worthley, R. ve MacNab, B. (2006), Cultural Intelligence: Understanding Behaviors that Serve People's Goals, *Group & Organization Management*, 31 (1), s.40-55.
- Buharalı, D. (2021), *Kültürel Zekânın Akademik Motivasyon Üzerindeki Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Karabük Üniversitesi, Karabük.
- Canrinus, E. T., Helms-Lorenz, M., Beijaard, D., Buitink, J. ve Hofman, A. (2012), Self-Efficacy, Job Satisfaction, Motivation and Commitment: Exploring the Relationships Between Indicators of Teachers' Professional Identity, *European Journal of Psychology and Education*, 27, s.115-132.

- Crowne, K. A. (2009), The Relationships Among Social Intelligence, Emotional Intelligence and Cultural Intelligence, *Organizational Management Journal*, 6 (3), s.148-163.
- Çam, D. (2022), *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Mesleki Etik İlkelere Bağlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Iğdır İli Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı.
- Çekmez, R. (2021), *Kültürel Zeka ve Duygusal Zekanın İş Tatmini Üzerindeki Etkileri: Akademisyenler Üzerinde Yapılan Bir Çalışma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.
- Çelik, S. (2021), *Müzik Öğretmeni Adaylarının Çokkültürlü Kişilik, Değerler, Kültürel Zekâ Düzeyleri ve Yerel Müziklere İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Çınar, F. İ. (2019), *Kültürel Zekânın Sosyal Fobi ve Yalnızlık Üzerine Etkisini Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Çıpa, D. (2020), *Duygusal ve Kültürel Zekâ, Sosyal Sermaye, İş Doymumu ve Örgütsel Bağlılık İlişkileri: Eğitim Sektöründe Bir Çalışma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Demir, G. (2015), *Kültürel Zekâ ve Tükenmişlik İlişkisi: Konaklama İşletmelerinde Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Dilek, N. K. (2014), *Kültürel Farklılıkların Yönetimi Sürecinde Kültürel Zeka'nın Etkinliği: A Grubu Seyahat Acentaları Yöneticileri Üzerine Bir Alan Araştırması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- Doğan, S. ve Karakuş, Ş. (2020), Kültürel Zeka: Tanımsal, Yapısal ve İlişkisel Bir İnceleme Çalışması, *İş ve İnsan Dergisi*, 7 (1), s.147-169.
- Duru, E. S. (2020), *Kültürel Zekanın İş ve Yaşam Tatmini Üzerindeki Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Dündar, S. (2019), *Kültürel Zekâ ve Duygusal Zekânın Liderlik Tipleri Üzerindeki Etkileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.
- Earley, P. C. ve Ang, S. (2003), *Cultural Intelligence: Individual Interaction Across Cultures*, Stanford, CA: Stanford University Press.
- Earley, P. C. ve Mosakowski, E. (2004), Cultural Intelligence, *Harvard Business Review*, 82 (10), s.139-146.
- Earley, P. C. ve Peterson, R. S. (2004), The Elusive Cultural Chameleon: Cultural Intelligence as a New Approach to Intercultural Training for the Global Manager, *Academy of Management Learning & Education*, 3 (1), s.100-115.
- Ekinci, Ö. (2019), *Ortaöğretim Okulu Öğretmenlerinin Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Çokkültürlü Yeterlik Algularının İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Erdinç, G. (2022), *Kültürel Zekânın Liderlik Etkinliğindeki Rolünün İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Gebze Teknik Üniversitesi, Kocaeli.
- Ersoy, A. (2014), *Kültürel Farklılıkların Yönetiminde Kültürel Zekanın Rolüne İlişkin Konaklama İşletmelerinde Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Fang, F., Schei, V. ve Selart, M. (2018), Hype or Hope? A New Look at the Research on Cultural Intelligence, *International Journal of Intercultural Relations*, 66, s.148-171.
- Gelo, O., Braakmann, D. ve Benetka, G. (2008), Quantitative and Qualitative Research: Beyond the Debate, *Integrative Psychological and Behavioral Science*, 42, s.266-290.

- Genç, A. (2020), *Çalışanların Duygusal ve Kültürel Zekâlarının Uluslararası Hasta Sağlık Hizmetlerinde Mesleklerarası İşbirliğine Etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Genç, A. B. (2019), *Psikolojik Danışmanların Etkili Psikolojik Danışman Nitelikleri ile Kültüre Duyarlı Psikolojik Danışma Yeterlikleri Arasındaki İlişkide Kültürel Zekânın ve Bilişsel Esnekliğin Aracı Rolü*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Gooden, D. J., Creque, C. A. ve Chin-Loy, C. (2017), The Impact of Metacognitive, Cognitive and Motivational Cultural Intelligence on Behavioral Cultural Intelligence, *International Business & Economics Research Journal (IBER)*, 16 (3), s.223-230.
- Gozzoli, C. ve Gazzaroli, D. (2018), The Cultural Intelligence Scale (CQS): A Contribution to the Italian Validation, *Frontiers in Psychology*, 9, 1183.
- Gökcek, Z. B. Y. (2022), *Öğretmenlerde Kültürel Zeka, Yaşam Doyumu ve İş Performansı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Gökdemir, S. (2021), *Farklılıkların Yönetimi ve Kültürel Zekâ Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Gökten, Ö. (2017), *Participating in Erasmus Student Mobility Program and Cultural Intelligence*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Gülmez, S. (2019), *Çok Kültürlü Konaklama İşletmelerinin İş Performansı Anahtarı: Kültürel Zekâ*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- Güveren, N. (2022), *Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Kültürel Zekâ ile Kültürel Duyarlılıkları Arasındaki İlişki*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul.
- Hajrullahu, V. (2022), *Kültürel Zekâ ve Kültürlerarası Uyumluluk İlişkisi Üzerine Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Hashumi, A. (2021), *The Relationship Between Political Skills and Cultural Intelligence Levels of Tourism Sector Employees Working in Eminonu Region*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.
- Hazır, E. (2019), *Öğrencilerin Kültürel Zekâ Düzeyleri (CQ) ile İletişim Becerileri Arasındaki İlişki: Bir Model Analizi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Heimerl, F., Lohmann, S., Lange, S. ve Ertl, T. (2014), *Word Cloud Explorer: Text Analytics Based on Word Clouds*, In 2014 47st Hawaii International Conference on System Sciences, s.1833-1842.
- Herrmann, E., Call, J. Hernández-Lloreda, M. V., Hare, B. ve Tomasello, M. (2007), Humans Have Evolved Specialized Skills of Social Cognition: The Cultural Intelligence Hypothesis, *Science*, 317 (5843), s.1360-1366.
- Hofstede, G. (1980), Culture and Organizations, *International Studies of Management & Organization*, 10 (4), s.15-41.
- Hoxha, F. A. (2020), *Cultural Intelligence on Conflict Management Style: A Research in Multicultural Context*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde.
- Hüseyinoğlu, M. (2020), *Pre-Service EIT Teachers' Level of Cultural Intelligence: A Mixed Method Study*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- İlhan, M. ve Çetin, B. (2014), Kültürel Zeka Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması [Validity and Reliability Study of the Turkish Version of the Cultural Intelligence Scale], *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (29-2), s.94-114.
- İşleyen, F. (2019), *Çalışanların Kişilik Özelliklerinin Kültürel Zekâ Üzerindeki Etkisi: Çokuluslu İşletmelerde Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Jiang, W. (2000), The Relationship Between Culture and Language, *ELT Journal*, 54 (4), s.328-334.

- Kahraman, M. (2016), *Yabancı Dilde Kültürel Zekâya Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Kanaslan, E. K. (2017), *Yabancı Yöneticilerde Kültürel Zekâ ve Yönetici Etkinliği İlişkisi Üzerine Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Karataş, B. (2020), *Spor Alanında Çalışan Akademisyenlerin İletişim Becerileri İle Kültürel Zekâ Düzeylerinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Karataş, G. (2017), *Kobilerde Kültürel Zekânın Kurumsal Girişimcilik Üzerindeki Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Kafkas Üniversitesi, Kars.
- Kartal, M. (2019), *Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğretmen Adaylarının Konuşma Kaygısı ve Kültürel Zekâ Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Kaya, Z. (2022), *Duygusal Zekâ, Kültürel Zekâ ve Stratejik Düşünme Arasındaki İlişkiler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Düzce Üniversitesi, Düzce.
- Kayadelen, K. (2022), *Suriyeli İlkokul Öğrencilerine Türkçe Öğretimi Yapan Öğretmenlerin Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Tükenmişlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Kebabcı, V. (2016), *Kişilik ve Kültürel Zeka Arasındaki İlişki: Havayolu Çalışanları Üzerine Bir Çalışma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Kedikoğlu, A. (2022), *Ebelik Öğrencilerinin Kültürel Zekâ, İletişim ve Kültürel Etkililik Düzeyleri Arasındaki İlişki*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Kenar, G. (2018), *Kültürel Zekânın Çalışanların Örgütsel Çatışmaları Çözme Yöntemlerine Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.
- King, A. (1990), Architecture, Capital and the Globalization of Culture, *Theory, Culture & Society*, 7 (2-3), s.397-411.
- Kiraz, G. (2021), *The Role of The Cultural Intelligence Levels of English Language Teachers in Foreign Language Teaching*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Koçak, Y. Ö. (2020), *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Çokkültürlü Eğitim Tutumları ile Kültürel Zekaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir.
- Konate, T. (2018), *Yabancı Öğrencilerin Kültürel Uyumunda Kültürel Zekanın Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Koyuncu, Ü. (2017), *Kültürel Zeka ve Girişimcilik Yönelimi Arasındaki İlişki: Laleli Pazarındaki Mikro Ölçekli İşletmeler Üzerine Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Köse, N. (2016), *Erasmus Programının Kültürel Zekâ Üzerine Etkisinde Demografik Özelliklerin Rolü*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.
- Kurnaz, G. (2022), *Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin Kültürel Zekâ Üzerindeki Etkisinde Örgütsel Uyumun Aracılık Rolü: Uluslararası Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Küllü, B. (2019), *Kültürel Zekâ ve Kültürlerarası İletişim Kaygısı Arasındaki İlişki: Türkiye ve İngiltere Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Livermore, D. ve Ang, S. (2015), *Leading with Cultural Intelligence: The Real Secret to Success*, Amacom.

- MacNab, B. R. ve Worthley, R. (2012), Individual Characteristics as Predictors of Cultural Intelligence Development: The Relevance of Self-Efficacy, *International Journal of Intercultural Relation*, 36 (1), s.62-71.
- Map Chart, *Türkiye Map*, <https://www.mapchart.net/turkiye.html>, (Erişim Tarihi: 19.02.2023).
- Mayer, J. D. ve Salovey, P. (1993), The Intelligence of Emotional Intelligence, *Intelligence*, 17 (4), s.433-442.
- Moyano, M., Tabernero, C., Melero, R. ve Trujillo, H. M. (2015), Spanish Version of the Cultural Intelligence Scale (CQS)/ Versión Española de la Escala de Inteligencia Cultural (EIC), *Revista de Psicología Social*, 30 (1), s.182-216.
- Ng, K. Y., Van Dyne, L. ve Ang, S. (2009), Developing Global Leaders: The Role of International Experience and Cultural Intelligence, *Advances in Global Leadership, Emerald Group Publishing Limited*, 5, s.225-250.
- Olgaç, Ö. (2021), *Liderin Duygusal Zekâsı ile İşletmenin Dinamik Yetenekleri Arasındaki İlişkide Kültürel Zekânın Düzenleyici Rolü*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Ott, D. L. ve Michailova, S. (2018), Cultural Intelligence: A Review and New Research Avenues, *International Journal of Management Reviews*, 20 (1), s.99-119.
- Özaslan, A. (2017), *The Relationship Between Social Intelligence, Cultural Intelligence, Anxiety, Attitude Levels and Willingness To Communicate in English*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Özdemir, K. (2019), *Kültürel Zekânın Kültürlerarası Duyarlılık Üzerindeki Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.
- Özer, Ş. C. (2019), *Spor Temalı Erasmus Plus Gençlik Projesine Katılan Üniversite Öğrencilerinin Kültürel Zekâ Olgusundaki Değişimlerin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Petrović, D. S. (2011), How Do Teachers Percieve Their Cultural Intelligence, *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 11, s.276-280.
- Qasım, H. M. A. (2021), *The Impact of International Experience on Global Leadership Emergence: The Moderated Mediation Effect of Cultural Intelligence and Intercultural Adjustment*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Rengi, Ö. (2021), *Eğitim Örgütlerinde Farklılıkların Yönetimi ve Kültürel Zekâ ile İlişisinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Sarıgeyik, B. E. (2022), *Exploring The Relationship Between In-Service Efl Teachers' Cultural Intelligence and Their Attitudes Toward Multicultural Education*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- Schmitt, D. P., Allik, J., McCrae, R. R. ve Benet-Martinez, V. (2007), The Geographic Distribution of Big Five Personality Traits: Patterns and Profiles of Human Self-Description Across 56 Nations, *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 38 (2), s.173-212.
- Sotshangane, N. (2002), What Impact Globalization Has on Cultural Diversity? *Alternatives: Turkish Journal of International Relations*, 1 (4), s.214-231.
- Şahin, F., Gürbüz, S., Köksal, O. ve Ercan, Ü. (2013), Measuring Cultural Intelligence in the Turkish Context, *International Journal of Selection and Assessment*, 21 (2), s.135-144.
- Şanlı, S. C. (2020), *Otel Çalışanlarının Kültürel Zekâ Düzeyi, Çatışma Yönetim Stili ve Kariyer Tatmini İlişkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Mersin Üniversitesi, Mersin.

- Şen, G. (2019), *Kültürel Zekâ ve Kültürel Adaptasyonun Akademik Performans Üzerine Etkisi: Üniversitelerdeki Yabancı Uyruklu Öğrencilerle Yapılan Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.
- Tashakkori, A. ve Creswell, J. W. (2007), The New Era of Mixed Methods, *Journal of Mixed Methods Research*, 1 (1), s.3-7.
- Taşdemir, D. D. (2020), *Kültürel Zekâ, Duygusal Emek ve İş Performansı Arasındaki İlişkilerin Çok Kültürlü Bir Ortamda İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Thomas, D. C., Elron E., Stahl, G., Ekelund, B. Z., Ravlin, E. C., Cerdin, J. L., Poelmans, S., Brislin, R., Pekerti, A., Aycan, Z., Maznevski, M., Au, K. ve Lazarova, M. B. (2008), Cultural Intelligence: Domain and Assessment, *International Journal of Cross Cultural Management*, 8 (2), s.123-143.
- Thomas, D. C., Liao, Y., Aycan, Z., Cerdin, J. L., Pekerti, A. A., Ravlin, E. C., Stahl, G. K., Lazarova, M. B., Fock, H., Arli, D., Moeller, M., Okimoto, T. G. ve Van De Vijver, F. (2015), Cultural Intelligence: A Theory-Based, Short Form Measure, *Journal of International Business Studies*, 46, s.1099-1118.
- Triandis, H. C. (2006), Cultural Intelligence in Organizations, *Group and Organization Management*, 31 (1), s.20-26.
- Tunalılar, T. T. (2018), *Yöneticinin Kültürel Zekâsının Çalışanların Duygusal Bağlılığıyla İlişkisi ve İlişki Uzaklığının Düzenleyici Rolü: Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Tutuş, G. (2020), *Çok Kültürlü Ortamda Kültürel Zekânın Kültürlerarası Duyarlılık Üzerine Etkisi: Portekiz Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.
- Uğur, M. K. (2019), *Kültürlerarası Duyarlılık ile Kültürel Zeka Arasındaki İlişkide Çokkültürlü Eğitim Tutumu, Empatik Eğilim Ve Tükenmişliğin Aracı Rolü*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Ulusoy, H. (2017), *Turist Rehberlerinin Kültürel Zekâ Düzeyi ve Özyeterlilik İnançlarının Hizmet Sunumuna Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Urfa, A. M., Can, E., Beder, N. ve Kavgaci, Y. (2021), A Bibliometric Analysis of the Eclectic Paradigm in Turkish Literature, *Istanbul Management Journal*, 91, s.25-57.
- Urgan, S. (2018), *Sosyal Sermaye Ve Pozitif Psikolojik Sermayenin Kültürel Zekâyla İlişkisine Yönelik Sağlık Sektöründe Uluslararası Bir Çalışma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Uysal, Ş. (2017), *Kobi Yöneticilerinin Kültürel Zekâlarının İşletmenin Uluslararasılaşma Derecesine Etkisinde Uluslararasılaşma Tutumunun Aracılık Rolü*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde.
- Van der Horst, C. A. ve Albertyn, R. M. (2018), The Importance of Metacognition and the Experiential Learning Process within a Cultural Intelligence-Based Approach to Cross-Cultural Coaching, *SA Journal of Human Research Management*, 16 (1), s.1-11.
- Vedadi, A., Kheiri, B. ve Abbasalizadeh, M. (2010), The Relationship Between Cultural Intelligence and Achievement: A Case Study in an Iranian Company, *Iranian Journal of Management Studies*, 3 (3), s.25-38.
- Vishwakarma, P. ve Mukherjee, S. (2019), Forty-Three Years Journey of Tourism Recreation Research: A Bibliometric Analysis, *Tourism Recreation Research*, 44 (4), s.403-418.
- Word It Out, <https://worditout.com/word-cloud/create>, (Erişim Tarihi: 21.02.2023).

- Yaba, B. (2022), *Öğretim Elemanlarının Kültürel Zekalarının İncelenmesi (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- Yazar, F. (2019), *Kültürel Zeka ve Kariyer Yönetimi İlişkisi: Bir Uygulama*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Yıldırım, Y. (2019), *Örgüt Kültürünün Örgütsel Sinizm Üzerindeki Etkisinde Kültürel Zekâ ile Duygusal Zekânın Düzenleyici Rolü ve Örgütsel İletişimin Aracılık Rolü: Otel İşletmelerinde Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Yılmaz, O. (2021), *Üniversite Öğrencilerinin Kültürel Zekâ ve Spor ile Sosyalleşme Düzeylerinin Belirlenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı.
- Yılmazçetin, Ş. (2021), *Duygusal Zekâ, Sosyal Zekâ ve Kültürel Zekâ ile Girişimcilik Eğilimi Etkileşimi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Yükseköğretim Kurulu, *Ulusal Tez Merkezi*, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp>, (Erişim Tarihi: 12.01.2023).
- Yükseköğretim Kurulu, *Öğrenim Düzeyine Göre Öğrenci Sayısı*, <https://istatistik.yok.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 19.02.2023).
- Yüksek, A. (2018), *Öğretmenlerin Çokkültürlü Yeterlik Algılarının Küresel Vatandaşlık Algıları Üzerine Etkisi ve Kültürel Zekânın Bu İlişki Üzerindeki Aracı Etkisinin Belirlenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Zengin, F. N. (2019), *The Importance of Cultural Intelligence in International Organizations and Its Impact on Employee Motivation*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara.